

Vraag en aanbod verblijfstoerisme Schouwen-Duiveland

Voorwoord

Informatiebehoefte van de gemeenteraad

Veel toeristische ondernemers op Schouwen-Duiveland zijn bezig met de ontwikkeling / vernieuwing van hun bedrijf, waarbij omvorming naar andere verblijfstypen en/of uitbreiding van het aantal eenheden aan de orde is. De gemeente Schouwen-Duiveland wil bij de beoordeling van deze plannen toetsen in hoeverre er in de markt behoefte bestaat aan deze verblijfstypen.

Veel ondernemers onderbouwen hun plannen met enkele algemene kengetallen over de ontwikkeling van een specifiek marktsegment, zonder daarbij rekening te houden met bestaand aanbod en (aanstaande) uitbreidingen van dat aanbod. De gemeente heeft behoefte aan een samenhangend beeld van aanbod en planvoorraad enerzijds en ontwikkelingen aan de vraagzijde (huidige en toekomstige behoefte van consumenten) anderzijds. Daarbij kijkend naar de situatie op Schouwen-Duiveland, maar ook oog hebbend voor Zeeland als geheel.

Specifieke vragen gesteld door de gemeenteraad zijn:

1. Het behoefteonderzoek moet duidelijk maken en een onderbouwing geven over hoe college/raad in het kader van herstructurering en kwaliteitsverbetering toekomstgericht kunnen besluiten over de toevoeging dan wel sanering of omvorming van de verschillende soorten recreatieve eenheden (op reguliere verblijfsrecreatie-bedrijven).
2. Het behoefteonderzoek moet inzicht verschaffen in de actuele behoefte aan (extra) verblijfsrecreatieve accommodaties, onderverdeeld per type accommodatie en doelgroep, zodat daarmee, afhankelijk van de conclusies, inzicht bestaat in de potentiële marktruimte die nog aanwezig is (of juist ontbreekt) voor bepaalde typen verblijfsaccommodaties.
3. Het behoefteonderzoek moet duidelijk maken hoe we de bestaande differentiatie van de accommodaties borgen en verder versterken, zowel op basis van soort verschijningsvorm als op basis van doelgroep, zodat meer sprake is van 'Zeeuwse Kustkwaliteit'. Vanuit de motie 'differentiatie' is belangrijk wat de vraag is naar verblijfsmogelijkheden voor de gasten met een wat smallere beurs en of hier voldoende aanbod voor is c.q. blijft in onze gemeente (en mogelijk waar (bijvoorbeeld acceptabele tarieven in achterland via kamperen bij de boer)). Duidelijk mag zijn dat we als gemeente een 'monocultuur' (lees: alleen hoge segment), willen voorkomen.
4. Het onderzoek moet inzicht geven naar mogelijk verschillende opgaves voor bijvoorbeeld de Kustzone en de rest van het eiland.

In dit voorwoord wordt beschreven op welke wijze deze vragen zijn beantwoord. Maar eerst geven we u inzicht in enkele achtergronden en de wijze waarop deze rapportage tot stand is gekomen.

De gemeente heeft gekozen voor samenwerking met HZ Kenniscentrum Kusttoerisme. Dit is een keuze voor structurele opbouw van kennis voor de lange termijn, in samenhang met provinciale kennisontwikkeling.

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme werkt samen met partners elders in het land stapsgewijs aan betere data over toerisme in Nederland, zowel op landelijk, provinciaal als lokaal niveau. Deze ontwikkeling neemt tijd in beslag. Het ad hoc uitvoeren van lokale onderzoeken kan wellicht antwoorden opleveren voor de korte termijn, maar draagt niet bij aan de opbouw van een robuust, samenhangend geheel van data, dat geschikt is voor vergelijkingen door de jaren heen en voor vergelijkingen met omliggende regio's. Vanuit de samenhang in data worden trends en ontwikkelingen door de jaren heen goed zichtbaar, ook in relatie tot omliggende regio's. Op basis daarvan kunnen goed onderbouwd beleidskeuzes worden gemaakt. HZ Kenniscentrum Kusttoerisme geeft geen advies; keuzes zijn aan de gemeenteraad op basis van het beschikbare cijfermateriaal.

Met de gekozen aanpak is optimaal gebruik gemaakt van alle onderzoeken en cijfers die landelijk, provinciaal en lokaal beschikbaar zijn én komen. De volgende onderzoeken zijn momenteel in uitvoering, de uitkomsten hiervan worden in de eerstvolgende jaarlijkse rapportage verwerkt:

- onderzoek vakanties van Nederlanders (medio 2022)
- onderzoek vakanties van buitenlanders in Nederland (Q2 2023)
- onderzoek dagtoerisme van buitenlanders in Nederland (Q4 2022)
- onderzoek vaste gasten in Zeeland (Q4 2022)
- bezoekersonderzoek Zeeland (Q1 2023)

Landelijke en provinciale onderzoeken gaan echter niet alleen over het verkrijgen van meer inzicht in vraag en aanbod in toerisme, maar ook over de impact van toerisme op leefomgeving en leefbaarheid. Deze kennis kan ook worden aangewend voor vragen op Schouwen-Duiveland.

De gekozen aanpak is bovendien kostenefficiënt, omdat geen separaat, eenmalig onderzoek wordt uitgevoerd, maar de reeds beschikbare kennis - gefinancierd door vele partijen gezamenlijk - jaarlijks ontsloten wordt voor Schouwen-Duiveland. Ieder jaar wordt de rapportage voor Schouwen-Duiveland aangevuld met actuele cijfers en nieuwe onderzoeken, zodat gemeente en ondernemers altijd over de meest uitgebreide en actuele cijfers kunnen beschikken.

De cijfers zoals gepubliceerd in deze rapportage zijn beschikbaar vanaf 2016. In voorgaande jaren hebben er te veel wijzigingen in data plaatsgevonden, waardoor het niet mogelijk is een langere tijdreeks te creëren.

Een bondige samenvatting van de meest belangrijke cijfers en inzichten wordt jaarlijks gepubliceerd in een leaflet kerncijfers toerisme Schouwen-Duiveland. Binnen HZ Kenniscentrum Kusttoerisme wordt momenteel gewerkt aan een online omgeving waarin onderzoek en data over toerisme in Zeeland beter toegankelijk wordt gemaakt. Verwachting is dat deze online omgeving eind 2022 gereed is. Partijen die meer informatie willen over toerisme op Schouwen-Duiveland kunnen hier gebruik van maken, ook zo wordt ingezet op een kostenefficiënte aanpak.

Graag gaan wij samen met de gemeente Schouwen-Duiveland verder op de ingeslagen weg om zo'n robuust inzicht voor de lange termijn op te bouwen.

Ad 1: Jaarlijkse rapportage vraag en aanbod verblijfstoerisme

Voor toekomstgerichte besluitvorming is het essentieel om gebruik te kunnen maken van actuele cijfers over vraag en aanbod. In voorliggende rapportage worden de gegevens over vraag en aanbod tot en met 2020 in beeld gebracht. Daarmee ontstaat inzicht in de ontwikkeling van het aantal overnachtingen gespecificeerd naar accommodatietype en de ontwikkeling van het aanbod. Alle informatie is zoveel mogelijk gebaseerd op daadwerkelijke, integrale registraties van aanbod en overnachtingen. Daarmee is de betrouwbaarheid van de data gegarandeerd. In het geval dat registraties niet beschikbaar zijn, is gewerkt met data vanuit representatieve steekproefonderzoeken.

Ad 2: Inzicht in marktruimte

De gemeenteraad wil graag inzicht in de actuele behoefte aan (extra) accommodaties, onderverdeeld per type accommodatie en doelgroep.

In 2018 maakte het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen een prognose voor de ontwikkeling van toerisme tot 2030. Deze prognose stelde dat het aantal nationale en internationale verblijfstoeristen aan de Nederlandse kust tot 2030 met ruim 50% zou toenemen. Deze groei zou vooral voortkomen uit de herkomstlanden Nederland, België en Duitsland. De coronacrisis heeft deze verwachte groei doorbroken. In 2020 nam het aantal internationale toeristen wereldwijd met 74% af. Desondanks blijkt uit alle analyses dat de reisbehoefte onverminderd groot is en dat vooral de vakantielanden dichtbij snel herstel zullen laten zien. Verwacht wordt dat prognoses daarna - met enkele jaren vertraging - alsnog zullen uitkomen. Dit betekent dat de toeristische vraag en daarmee de behoefte aan accommodaties verder zal toenemen.

Op basis van deze verwachte vraagontwikkeling kan worden gesteld dat er vrijwel altijd sprake zal zijn van marktruimte. Echter, dit onderwerp dient in een veel breder perspectief te worden geplaatst, zo stelt de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) in hun advies "Waardevol toerisme, onze leefomgeving verdient het" (2019). De ontwikkeling van toeristische plannen gaat niet alleen om marktwerking tussen vraag en aanbod. Volgens de Rli zou er sprake moeten zijn van een breder afwegingskader, dat vooral gestoeld is op de draagkracht van een gebied, vanuit sociaal perspectief (bijvoorbeeld het draagvlak bij inwoners) en fysiek perspectief (bijvoorbeeld de belastbaarheid van natuur en landschap of van infrastructuur). Op basis daarvan kan vervolgens worden vastgesteld hoeveel ontwikkelruimte er in een gebied is voor toerisme in het algemeen en toeristische accommodaties in het bijzonder.

Recent is een nationaal onderzoek gestart, onder leiding van HZ Kenniscentrum Kusttoerisme, dat allereerst in beeld brengt welke aspecten van draagkracht van belang zijn voor het bepalen van ontwikkelruimte voor toerisme en vervolgens op welke manier deze aspecten kunnen worden gemeten. De resultaten hiervan worden in de loop van 2022 verwacht. Geadviseerd wordt om aan te sluiten op dit gedachtengoed en geen onderzoek te doen naar de marktruimte per accommodatietype.

Overigens heeft de gemeente hier ook al eerste stappen toe gezet. Zo vond in het voorjaar van 2021 een onderzoek plaats onder inwoners van Schouwen-Duiveland naar het draagvlak voor toerisme. Dit geeft alvast inzicht in de sociale draagkracht en dat kan worden beschouwd als belangrijke eerste pijler in een bredere analyse van draagkracht en ontwikkelruimte voor toerisme.

Ad 3: Differentiatie aanbod en doelgroepen

De gemeente vindt het van belang dat vakantie vieren op Schouwen-Duiveland toegankelijk is en blijft voor alle inkomensklassen en pleit daarom voor een gedifferentieerd aanbod, zowel qua accommodatietype als qua prijsklasse. Men wil een zogenaamde ‘monocultuur’ voorkomen.

Het streven naar aanbod in alle prijsklassen kan niet direct worden onderbouwd vanuit bestaande onderzoeksgegevens. Tot op heden is in Nederland zeer weinig onderzoek uitgevoerd naar de relatie tussen inkomensklasse en vakantiegedrag (keuze voor bestemmingen, accommodatietypen, uitgavenpatroon). De summiere informatie die wel beschikbaar is, laat géén direct verband zien tussen inkomen en vakantiekeuzes. De keuze voor een accommodatietype wordt niet alleen ingegeven door financiële middelen, maar vooral ook vanuit motivatie en vakantiebehoeften. Niet elke persoon zoekt hetzelfde type vakantie en de keuze voor een bestemming en accommodatietype wordt bepaald vanuit de persoonlijke voorkeuren. Hiernaar is de afgelopen jaren wel veel onderzoek gedaan. Dit heeft geresulteerd in zeven leefstijlen, die onderscheidend zijn qua gedrag, waarden en behoeften met betrekking tot vakantie en vrije tijd. Voor meer informatie zie www.leefstijlvinder.nl. Deze segmentatie is landelijk uitgeroepen tot dé manier om doelgroepen op de vakantiemarkt te onderscheiden en wordt ook gehanteerd in het Strategisch Marketingplan van de Stichting Eilandmarketing Schouwen-Duiveland.

Aanbevolen wordt om de analyses op basis van leefstijlen leidend te laten zijn in het stimuleren van gedifferentieerd aanbod. Bij wijzigingen in het accommodatie-aanbod is het van belang dat wordt ingespeeld op de leefstijlen die Schouwen-Duiveland al bezoeken en wil aantrekken.

Overigens wordt door middels van de momenteel lopende onderzoeken naar bezoekers veel meer inzicht verkregen in de huidige gasten van Schouwen-Duiveland (zie opsomming op pagina ii).

Ad 4: Regionale opgaven

In bijgevoegde rapportage zijn de cijfers over vraag en aanbod zoveel mogelijk verbijzonderd naar woonplaats, zodat de geografische spreiding over het eiland zichtbaar wordt.

Colofon

Deze rapportage is samengesteld door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme in opdracht van Gemeente Schouwen-Duiveland.

© 2022, HZ Kenniscentrum Kusttoerisme

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme
p/a HZ University of Applied Sciences
Postbus 364
4380 AJ Vlissingen
Telefoon: 0118 - 489 756
E-mail: kenniscentrumtoerisme@hz.nl
Website: www.kenniscentrumtoerisme.nl

Onderzoeksteam

Diana Korteweg Maris
Ellen Zuurveld - Goedegebuure

Inhoudsopgave

1. Aanbod van verblijfsaccommodaties op Schouwen-Duiveland.....	1
Verblijfsaanbod Schouwen-Duiveland in 2021	2
Ontwikkeling verblijfsaanbod 2018-2021	2
Planvoorraad verblijfsaccommodaties.....	3
2. Overnachtingen op Schouwen-Duiveland.....	5
Overnachtingen op Schouwen-Duiveland 2016-2020	6
Overnachtingen naar accommodatietype	7
3. Toeristische bestedingen in de gemeente Schouwen-Duiveland	10
Bijlagen	2
Bijlage 1 Aantal eenheden en slaappleatsen per woonplaats	3
Bijlage 2 Aantal toeristische slaappleatsen per inwoner	4
Bijlage 3 Aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland	5
Bijlage 4 Jaarlijkse groei aantal overnachtingen	6
Bijlage 5 Aantal overnachtingen per woonplaats.....	7
Bijlage 6 Verblijfstoerisme in Zeeland	8
Bijlage 7 Toelichting berekening aantal overnachtingen	11

1. Aanbod van verblijfsaccommodaties op Schouwen-Duiveland

Verblijfsaanbod Schouwen-Duiveland in 2021

HZ Kenniscentrum Kusttoerisme beheert een database met alle verblijfsaccommodaties in Zeeland, variërend van hotels tot B&B's, van campings tot jachthavens en van bungalowparken tot Airbnb. Deze aanboddatabase wordt jaarlijks geactualiseerd.

Tabel 1 toont het aanbod per accommodatietype voor de gemeente Schouwen-Duiveland. Schouwen-Duiveland telt 25.000 accommodatie-eenheden met circa 106.600 slaapplekken. In toeristische piekperiodes kan de eilandbevolking (circa 34.000 in 2020) bijna verviervoudigen.

Zeeland telt in totaal ruim 340.000 bedden voor toeristen en nog eens 12.000 ligplekken in jachthavens. Schouwen-Duiveland heeft met 106.600 bedden het grootste aandeel in Zeeland, namelijk 32%. Schouwen-Duiveland wordt op afstand gevolgd door Veere en Sluis, waar respectievelijk 79.700 en 68.000 slaapplekken te vinden zijn (exclusief ligplekken).

Tabel 1 | Aanbod verblijfsaccommodaties op Schouwen-Duiveland per accommodatietype 2021

Aantal accommodaties	Aantal eenheden	Aantal slaapplekken
Kamers (hotel / hostel / pension / B&B)	1.120	2.520
Vakantiewoningen / appartementen (bedrijfsmatige verhuur) ¹	1.410	8.610
Vakantiewoningen / appartementen (particulier eigendom) ¹	4.540	22.350
Verhuurchalets	680	3.270
Jaarplekken	6.910	34.510
Toeristische kampeerplekken (incl. evt. seizoenplekken) ²	6.320	31.630
Camperplekken	500	2.510
Bijzondere accommodaties	210	1.160
Vaste ligplekken ³	3.090	-
Passantenligplekken ³	260	-
Totaal Schouwen-Duiveland	25.040	106.560

¹ Indien het aantal slaapplekken per eenheid niet bekend was, is gerekend met 5 slaapplekken per vakantiewoning en 4 slaapplekken per appartement

² Gerekend met 5 slaapplekken per toeristische kampeerplek, overeenkomstig de methode van het CBS.

³ Voor ligplekken zijn geen slaapplekken berekend.

Ontwikkeling verblijfsaanbod 2018-2021

Op hoofdlijnen kan een vergelijking worden gemaakt met de cijfers uit 2018. Hieruit is op te maken dat het aantal slaapplekken op Schouwen-Duiveland met 2% gedaald is. In de gemeente Sluis, Noord-Beveland en Vlissingen is een andere tendens te zien. Daar is juist sprake van een stijging van het aantal slaapplekken.

Tabel 2 | Ontwikkeling aantal slaapplekken in de kustgemeenten, verandering 2021 ten opzichte van 2018

Type aanbod	Schouwen-Duiveland	Veere	Noord-Beveland	Sluis	Vlissingen
Logies met hoteldienstverlening (hotels e.d.)	+12%	+21%	+33%	+19%	+26%
Verblijfsrecreatie (campings, vakantie-woningen e.d.)	-2%	-3%	+4%	+11%	+22%
Waterrecreatie (jachthavens)	-2%	0%	-4%	+9%	+43%
Totaal	-2%	-2%	+4%	+11%	+23%

Planvoorraad verblijfsaccommodaties

Om inzicht te krijgen in de voorgenomen veranderingen in het verblijfsaanbod werkt HZ Kenniscentrum Kusttoerisme aan een database planvoorraad. Deze database omvat alle plannen die daadwerkelijk 'in procedure' zijn. Hierbij kunnen de volgende fases worden onderscheiden: voorontwerp bestemmingsplan, ontwerp bestemmingsplan, vastgesteld bestemmingsplan en in aanbouw. Deze database wordt ontwikkeld in samenwerking met Provincie Zeeland en wordt samen met alle Zeeuwse gemeenten, waaronder Schouwen-Duiveland, gevuld.

Een eerste verkenning voor de gemeente Schouwen-Duiveland laat zien dat er nauwelijks initiatieven voor nieuwvestiging zijn. Wel is er een aantal initiatieven bekend van bestaande ondernemers, waarbij het vooral gaat om kwaliteitsverbetering en verandering in accommodatietype. Vooralsnog lijkt dit niet te leiden tot een uitbreiding van het aantal eenheden en slaapplekken

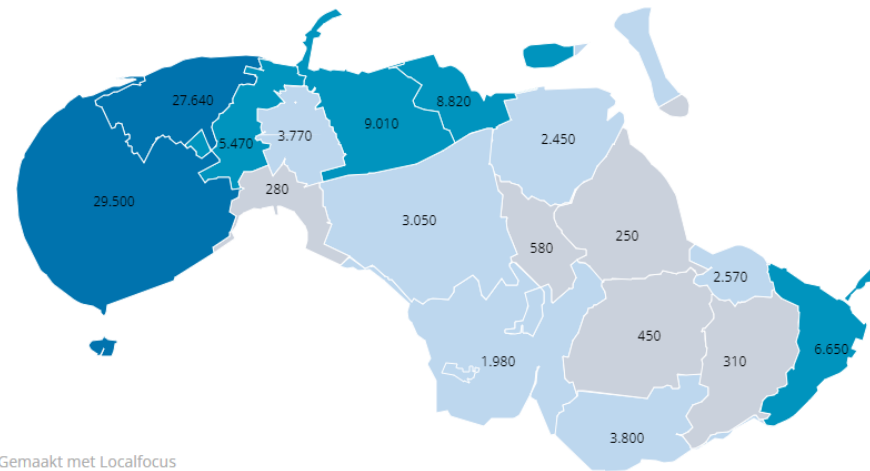
Spreiding verblijfsaanbod over de gemeente

Figuur 3 laat het aantal slaapplekken per woonplaats⁴ zien. Hier wordt zichtbaar dat het aanbod van slaapplekken in de gemeente met name op de kop van Schouwen en omgeving gecentreerd is.

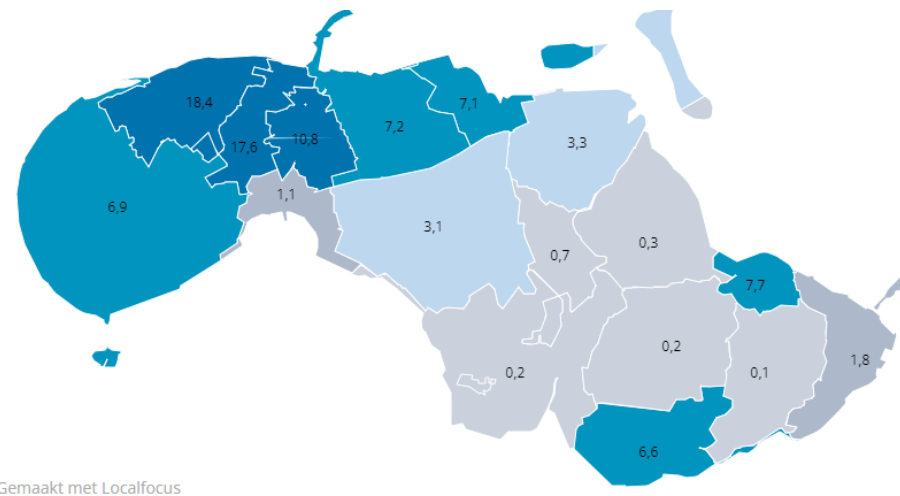
Wanneer het aantal bedden tegen het aantal inwoners afgezet wordt dan valt op dat de gemeente 3 keer zo veel toeristische bedden telt als inwoners. Het aantal toeristische bedden per inwoner loopt nog veel verder op wanneer wordt gekeken naar de woonkernen binnen de gemeente. Zo telt Renesse bijvoorbeeld meer dan 18 toeristische bedden per inwoner. Figuur 4 toont de verhouding tussen het aantal slaapplekken en het aantal inwoners per woonplaats.

Zie ook bijlage 1 voor het aantal eenheden en slaapplekken per woonplaats. In bijlage 2 is een overzicht te vinden van het aantal toeristische slaapplekken per inwoner per woonplaats.

Figuur 3 | Aantal slaapplekken per woonplaats, 2021

Figuur 4 | Aantal toeristische slaapplekken per inwoner per woonplaats, 2021

⁴ De grenzen van de woonplaats zijn de administratieve grenzen.

2. Overnachtingen op Schouwen-Duiveland

Overnachtingen op Schouwen-Duiveland 2016-2020

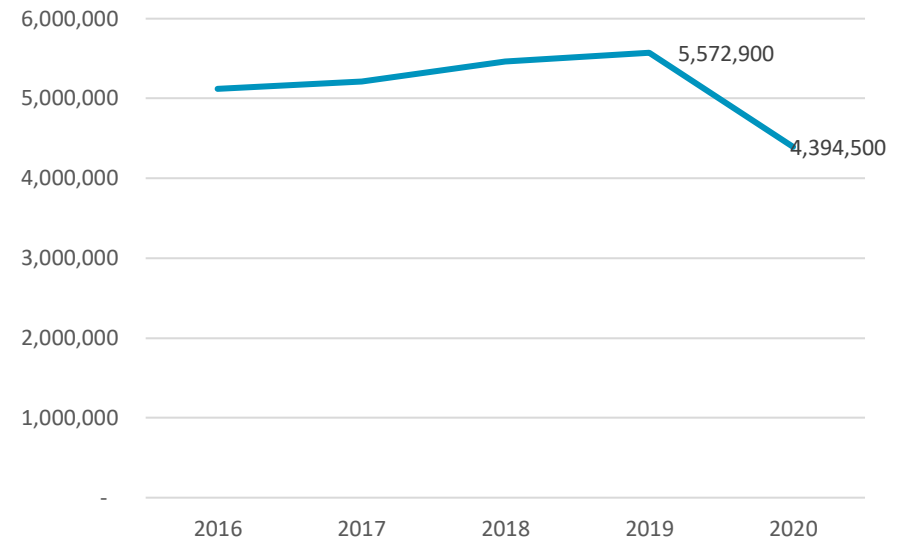
Het aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland groeide in de periode 2016-2019 met 9%. Deze groei is iets lager dan de Zeeuwse groei van 10% in dezelfde periode.

In 2020 zorgde de uitbraak van de coronapandemie voor een grote trendbreuk in de cijfers. Het aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland daalde met 21%. Daarmee deed Schouwen-Duiveland het iets slechter dan het Zeeuws gemiddelde (-19%). Zeeland deed het overigens veel beter dan de rest van Nederland, landelijk daalde het aantal overnachtingen met maar liefst 30% (bron: CBS).

De forse daling van het aantal overnachtingen in Zeeland komt met name doordat Zeeland in april 2020 volledig op slot ging voor toeristen. Dit zorgde voor een historisch dieptepunt in het Zeeuwse verblijfstoerisme en dus ook voor Schouwen-Duiveland.

NB: In bijlage 6 is een uitgebreider overzicht van verblijfstoerisme in Zeeland opgenomen, als referentiemateriaal voor de cijfers Schouwen-Duiveland. In bijlage 7 wordt de berekening van het aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland toegelicht.

Figuur 5 | Ontwikkeling aantal overnachtingen in de gemeente Schouwen-Duiveland 2016-2020

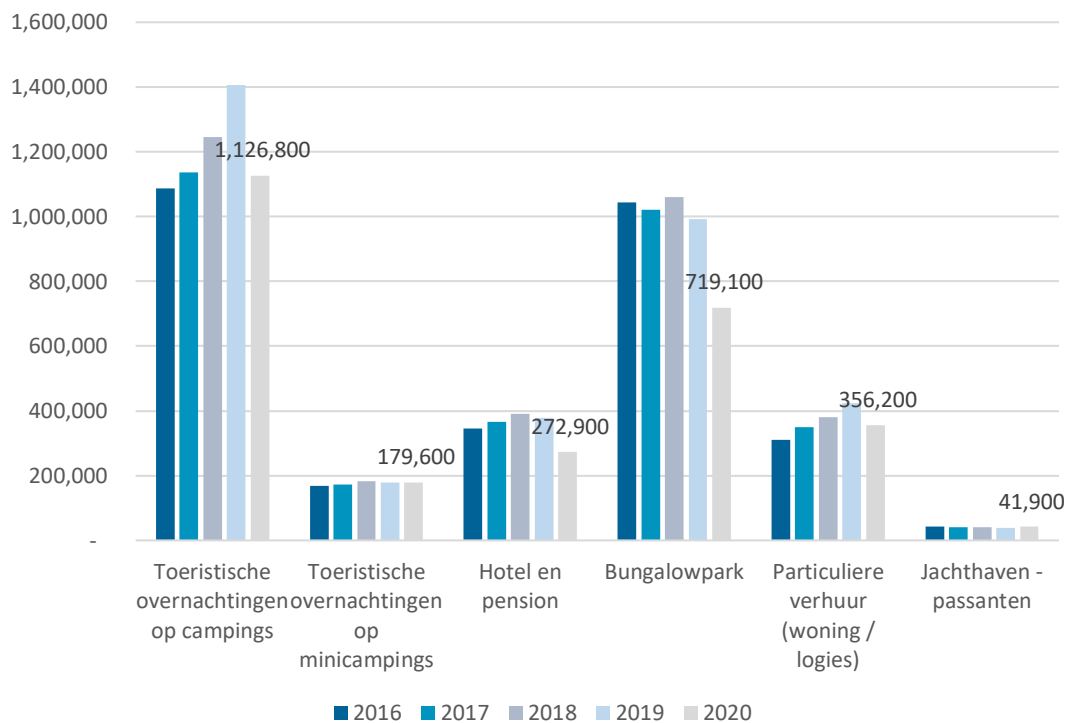

Overnachtingen naar accommodatietype

Hieronder wordt ingezoomd op accommodatietype, met onderscheid naar toeristisch verblijf en vaste gasten met eigen accommodaties.

Zichtbaar is dat met name het toeristisch overnachten op campings in de periode 2016-2019 fors groeide, terwijl de provinciale trend licht dalend was. Verklaring ligt in de wijze van meten - provinciaal wordt het toeristisch kamperen gemeten, voor Schouwen-Duiveland betreft het alle toeristische overnachtingen op campings. Daarom wordt met ingang van het jaar 2020 nader onderscheid gemaakt naar het accommodatietype op campings, zoals weergegeven op de volgende pagina. Het aantal toeristische overnachtingen op minicampings is vrij stabiel, ook in coronajaar 2020 werd nauwelijks ingeleverd. Het aantal overnachtingen in hotels op Schouwen-Duiveland nam in de periode 2016-2019 met zo'n 10% toe.

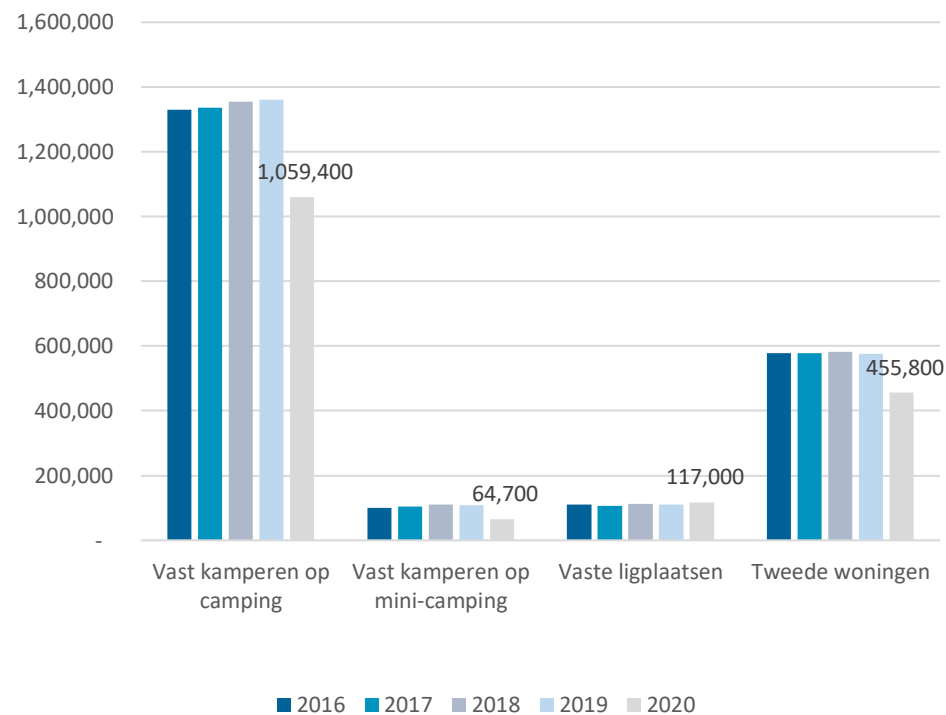
Figuur 6 | Toeristische overnachtingen op Schouwen-Duiveland per accommodatietype, 2016 - 2020

Op bungalowparken was sprake van een licht dalende trend in de periode t/m 2019, terwijl de provinciale trend stijgend is. Indruk is dat de provinciale groei vooral voortkomt uit de toename van het aanbod, o.a. door de nieuwbouw van parken aan de Zeeuws-Vlaamse kust. Dit heeft zijn effect op het bestaande aanbod elders in de provincie. In 2020 daalde het aantal overnachtingen op deze parken met nog eens 27%.

Bij vaste gasten (gasten met een eigen vakantie-accommodatie) tonen de cijfers voornamelijk de trend in het aantal accommodaties, omdat er met een gemiddeld aantal overnachtingen per accommodatie wordt gerekend. In bijlage 7 wordt dit nader toegelicht, ook met het oog op de specifieke omstandigheden in coronajaar 2020. Het aantal jaar- en seizoenplaatsen op campings en minicampings is in 2020 licht gedaald. Ook het aantal tweede woningen nam heel licht af.

Figuur 7 | Overnachtingen door vaste gasten op Schouwen-Duiveland per accommodatietype, 2016 - 2020

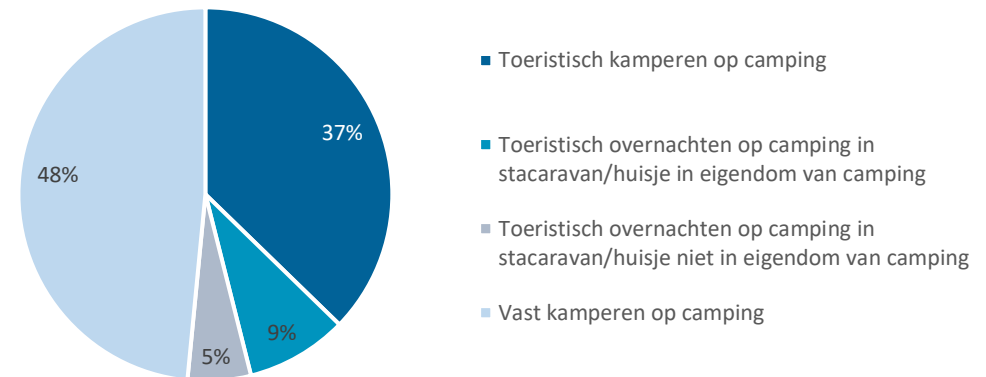
Verdeling overnachtingen op campings en minicampings

Zoals op de vorige pagina getoond, is er op Schouwen-Duiveland sprake van een bovengemiddelde groei van het aantal overnachtingen op campings in de periode 2016-2019. Dit is waarschijnlijk te verklaren door het verschil in meetmethode. Daarom is er behoefte om de toeristische overnachtingen op campings en minicampings te verbijzonderen naar accommodatietype, zodat de trends beter inzichtelijk kunnen worden gemaakt. De indruk is dat er steeds minder overnachtingen plaatsvinden op toeristische kampeerplaatsen en juist steeds meer in andere accommodatietypen op campings.

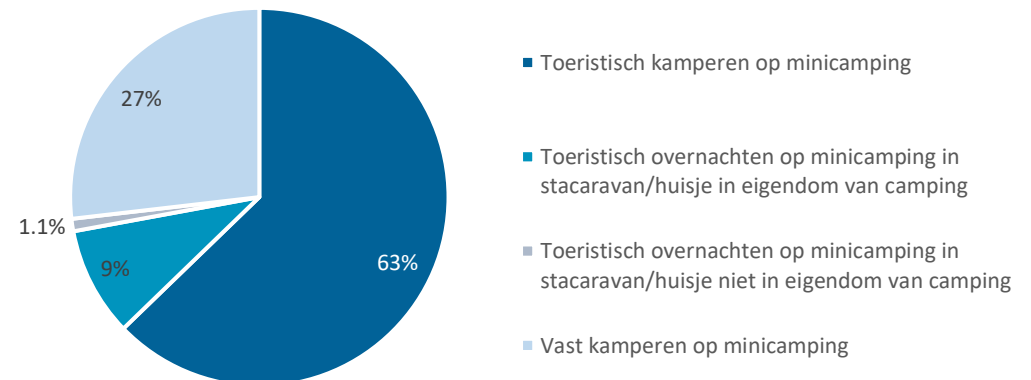
Met ingang van 2020 is het mogelijk om zo'n nadere analyse te maken, de gegevens worden getoond in figuur 8 en 9. Het verschil tussen campings en minicampings is groot. In verhouding wordt er op minicampings het meest gekampeerd, op campings vinden vooral veel overnachtingen plaats door vaste gasten met een eigen jaar- en of seizoensplaats.

In de komende jaren wordt deze nadere analyse steeds weer gemaakt, om zo de trend per accommodatietype te kunnen volgen.

Figuur 8 | Verdeling overnachtingen op campings 2020

Figuur 9 | Verdeling aantal overnachtingen op minicampings 2020

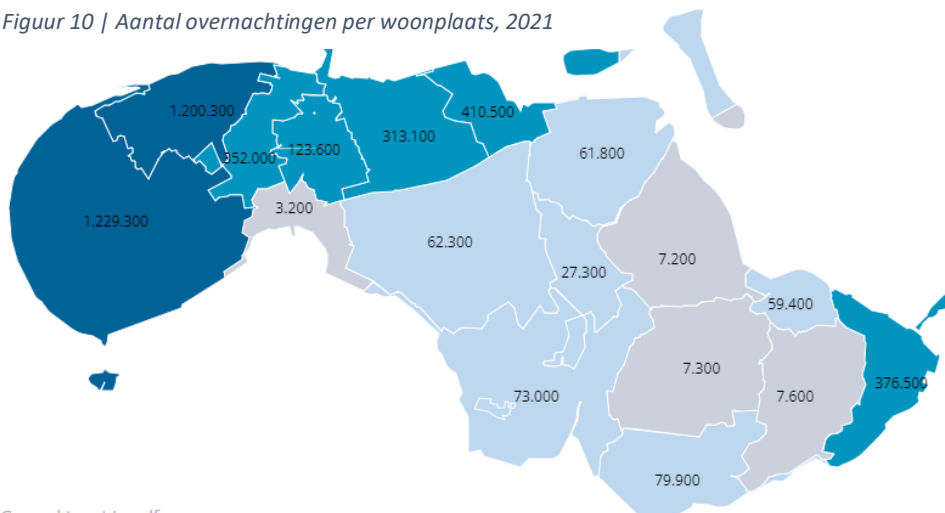

Spreiding overnachtingen over de gemeente

Figuur 10 geeft inzicht in de spreiding van de overnachtingen per woonkern, gebaseerd op gegevens van de toeristenbelasting 2020. Het merendeel van de overnachtingen vindt plaats op de kop van Schouwen. De grenzen van de woonkernen zijn gebaseerd op de administratieve grenzen van woonplaatsen⁵.

Wanneer de spreiding van het aantal overnachtingen wordt vergeleken met de spreiding van het accommodatie-aanbod is zichtbaar dat het aanbod in Noordwelle bovengemiddeld bezet wordt (aandeel in overnachtingen is groter dan het aandeel in slaapplekken). Het aanbod in woonplaatsen als Kerkwerve, Ellemeet en Ouwkerk kent een lagere bezetting.

Figuur 10 | Aantal overnachtingen per woonplaats, 2021

Gemaakt met Localfocus

⁵ De indeling naar woonplaatsen is gebaseerd op de administratieve grenzen van woonplaatsen (BAG) en deze zijn veelal veel ruimer dan de kernen zelf, zoals wordt weergegeven in figuur 10. Door deze administratieve grenzen worden bijvoorbeeld enkele grote parken aan de kust tussen Renesse en Scharendijke toebedeeld aan de woonplaats Noordwelle. Dit resulteert in een overschatting van het aantal overnachtingen in Noordwelle en een onderschatting van het aantal overnachtingen in Renesse. In werkelijkheid ligt het aantal en het aandeel overnachtingen in Renesse hoger dan figuur 10 en tabel 11 laten zien. Dit betekent dat Renesse in werkelijkheid het grootste aandeel in overnachtingen op Schouwen-Duiveland heeft.

⁶ Exclusief slaapplekken op ligplaatsen in jachthavens

Tabel 11 | Aandeel overnachtingen versus aandeel slaapplekken per woonplaats, 2020

Woonplaats	Aandeel overnachtingen	Aandeel slaapplekken ⁶
Brouwershaven	9%	8%
Bruinisse	9%	6%
Burgh-Haamstede	28%	28%
Dreischor	0%	0%
Ellemeet	3%	4%
Kerkwerve	1%	3%
Nieuwerkerk	0%	0%
Noordgouwe	1%	1%
Noordwelle	8%	5%
Oosterland	0%	0%
Ouwkerk	2%	4%
Renesse ⁵	27%	26%
Scharendijke	7%	8%
Serooskerke	0%	0%
Sirjansland	1%	2%
Zierikzee	2%	2%
Zonnemaire	1%	2%

3. Toeristische bestedingen in de gemeente Schouwen-Duiveland

Op naar meer inzicht in bestedingen

In dit hoofdstuk worden de bestedingen van toeristen in beeld gebracht. In deze rapportage wordt gewerkt met de gemiddelde bestedingen van toeristen zoals gemeten in landelijke en provinciale onderzoeken, gespecificeerd naar de gekozen accommodatie. Op deze manier ontstaat een gefundeerde raming van de totale bestedingen op Schouwen-Duiveland.

Met deze aanpak wordt nu nog niet duidelijk of het bestedingspatroon van gasten op Schouwen-Duiveland wellicht hoger of lager is dan in andere regio's. Vanaf 2022 wordt een doorlopend Zeeuws bezoekersonderzoek uitgevoerd in Zeeland. Dit onderzoek is ook opgenomen in het gezamenlijke projecten- en onderzoeksprogramma Schouwen-Duiveland van de gemeente en de HZ. De resultaten van het onderzoek geven o.a. inzicht in de gemiddelde bestedingen van verblijfstoeristen op Schouwen-Duiveland. De eerste resultaten komen eind 2022 beschikbaar.

Bestedingen door de jaren heen

Tabel 12 toont de bestedingen per persoon per nacht voor de jaren 2016 tot en met 2020. Dit bedrag omvat alle uitgaven: zowel kosten voor de accommodatie als de uitgaven bij horeca, in winkels of aan activiteiten. Dat de bedragen relatief laag lijken te zijn, kan worden verklaard doordat bijvoorbeeld accommodatiekosten worden verdeeld over het gehele reisgezelschap. Door de jaren heen is geen sprake van grote wijzingen in het bestedingspatroon. Bij elk accommodatietype is zichtbaar dat de bestedingen per persoon per nacht variëren licht van jaar tot jaar.

In 2020 is wél een grote trendbreuk zichtbaar. De coronamaatregelen hadden niet alleen impact op het aantal overnachtingen, maar ook op het uitgavenpatroon. Toeristen konden minder geld uitgeven. Zo was de horeca voor een groot deel van het jaar gesloten en konden mensen gedurende lange tijd geen dagattracties bezoeken of winkelen in de binnenstad. Dit zorgde voor een forse daling van de bestedingen per persoon per nacht en voor verschuivingen binnen het uitgavenpatroon.

Tabel 12 | Toeristische bestedingen per persoon per nacht, 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Hotels, pensions en B&B's	€ 82,10	€ 80,33	€ 79,81	€ 81,49	€ 66,62
Vakantiewoningen en particuliere verhuur	€ 35,39	€ 36,78	€ 38,40	€ 38,25	€ 27,85
Toeristisch kamperen	€ 21,72	€ 21,73	€ 21,37	€ 20,06	€ 7,10
Vaste gast - jaarplaats /seizoensplaats	€ 14,57	€ 14,77	€ 14,82	€ 14,82	€ 9,44
Vaste gast - tweede woning	€ 18,05	€ 18,31	€ 18,37	€ 18,37	€ 10,93
Vaste gast - ligplaatsen	€ 18,51	€ 18,77	€ 19,09	€ 18,16	€ 9,81
Overig (zoals passanten in jachthavens)	€ 29,96	€ 38,05	€ 33,45	€ 37,93	€ 21,39

Totale bestedingen verblijfstoerisme 2016-2020

Tabel 13 | Ontwikkeling bestedingen 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Verblijfstoerisme – dagelijkse uitgaven tijdens overnachtingen van toeristen en vaste gasten	€ 138.301.000	€ 143.698.000	€ 152.001.500	€ 152.565.000	€ 75.049.000
Verblijfstoerisme – jaarlijkse kosten vaste gasten	€ 38.586.000	€ 39.048.000	€ 39.816.500	€ 40.807.000	€ 40.681.000
Verblijfstoerisme totaal	€ 176.887.000	€ 182.746.000	€ 191.818.000	€ 193.372.000	€ 115.730.000

De totale bestedingen aan verblijfstoerisme stegen in de periode 2016-2019 met 9%. Deze stijging wordt niet veroorzaakt door hogere bestedingen per persoon per nacht, maar door de groei van het aantal overnachtingen. In 2020 was er sprake van een enorme trendbreuk; enerzijds door de forse daling van het aantal overnachtingen, maar vooral ook door de grote wijzigingen in het bestedingspatroon. Waar het aantal overnachtingen daalde met 20%, daalden de uitgaven met maar liefst 40%. Dit is te wijten aan de maatregelen tegen het coronavirus, die ervoor hebben gezorgd dat gedurende een groot deel van het jaar geen geld kon worden uitgegeven kon worden in o.a. horecagelegenheden, attracties, musea en winkels.

Bijlage 1 | Aantal eenheden en slaappleatsen per woonplaats op Schouwen-Duiveland

Tabel 3 | Aantal eenheden en slaappleatsen per woonplaats op Schouwen-Duiveland, 2021

Woonplaats	Aantal eenheden	Aantal toeristische slaappleatsen ⁸
Brouwershaven	2.710	8.820
Bruinisse	2.450	6.650
Burgh-Haamstede	6.220	29.500
Dreischor	60	250
Ellemeet	700	3.770
Kerkwerve	620	3.050
Nieuwerkerk	100	450
Noordgouwe	160	580
Noordwelle	1.100	5.470
Oosterland	60	310
Ouwerkerk	760	3.800
Renesse ⁷	5.720	27.640
Scharendijke	2.490	9.010
Serooskerke	50	280
Sirjansland	510	2.570
Zierikzee	830	1.980
Zonnemaire	500	2.450
Totaal Schouwen-Duiveland	25.040	106.580

⁷ De indeling naar woonplaatsen is gebaseerd op de administratieve grenzen van woonplaatsen (BAG) en deze zijn veelal veel ruimer dan de kernen zelf, zoals wordt weergegeven in figuur 10. Door deze administratieve grenzen worden bijvoorbeeld enkele grote parken aan de kust tussen Renesse en Scharendijke toebedeeld aan de woonplaats Noordwelle. Dit resulteert in een overschatting van het aantal overnachtingen in Noordwelle en een onderschatting van het aantal overnachtingen in Renesse. In werkelijkheid ligt het aantal en het aandeel overnachtingen in Renesse hoger dan figuur 10 en tabel 11 laten zien. Dit betekent dat Renesse in werkelijkheid het grootste aandeel in overnachtingen op Schouwen-Duiveland heeft.

⁸ Exclusief slaappleatsen op ligplaatsen in jachthavens

Bijlage 2 | Aantal toeristische slaappleatsen per inwoner

Tabel 4 | Aantal toeristische slaappleatsen per inwoner 2021

Woonplaats	Aantal inwoners	Aantal toeristische slaappleatsen ¹⁰	Aantal toeristische slaappleatsen per inwoner ¹⁰
Brouwershaven	1.250	8.820	7,1
Bruinisse	3.770	6.650	1,8
Burgh-Haamstede	4.305	29.500	6,9
Dreischor	975	250	0,3
Ellemeet	350	3.770	10,8
Kerkwerve	990	3.050	3,1
Nieuwerkerk	2.720	450	0,2
Noordgouwe	785	580	0,7
Noordwelle	310	5.470	17,6
Oosterland	2.305	310	0,1
Ouwerkerk	575	3.800	6,6
Renesse ⁹	1.500	27.640	18,4
Scharendijke	1.250	9.010	7,2
Serooskerke	265	280	1,1
Sirjansland	335	2.570	7,7
Zierikzee	11.630	1.980	0,2
Zonnemaire	750	2.450	3,3
Totaal Schouwen-Duiveland	34.065	106.580	3,1

⁹ De indeling naar woonplaatsen is gebaseerd op de administratieve grenzen van woonplaatsen (BAG) en deze zijn veelal veel ruimer dan de kernen zelf, zoals wordt weergegeven in figuur 10. Door deze administratieve grenzen worden bijvoorbeeld enkele grote parken aan de kust tussen Renesse en Scharendijke toebedeeld aan de woonplaats Noordwelle. Dit resulteert in een overschatting van het aantal overnachtingen in Noordwelle en een onderschatting van het aantal overnachtingen in Renesse. In werkelijkheid ligt het aantal en het aandeel overnachtingen in Renesse hoger dan figuur 10 en tabel 11 laten zien. Dit betekent dat Renesse in werkelijkheid het grootste aandeel in overnachtingen op Schouwen-Duiveland heeft.

¹⁰ Exclusief slaappleatsen op ligplaatsen in jachthavens

Bijlage 3 | Aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland

Tabel 5 | Aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland, 2016 - 2020

Aantal overnachtingen toeristisch verblijf	2016	2017	2018	2019	2020
Toeristisch verblijf					
▪ Toeristische overnachtingen op campings ¹¹	1.087.600	1.137.300	1.244.700	1.406.800	1.126.800
▪ Toeristische overnachtingen op minicampings ¹¹	169.000	172.200	182.800	178.600	179.600
▪ Hotels en pensions	346.400	367.000	390.900	378.200	272.900
▪ Bungalowparken	1.044.200	1.020.400	1.059.600	991.600	719.100
▪ Particuliere verhuur	311.300	349.900	381.000	423.000	356.200
▪ Passanten in jachthavens	42.700	40.100	41.600	38.900	41.900
Vaste gasten¹²					
▪ Vaste standplaatsen op campings ¹³	1.330.900	1.335.800	1.354.100	1.361.600	1.059.400
▪ Vaste standplaatsen op minicampings ¹³	101.200	104.500	109.500	108.400	65.800
▪ Vaste ligplaatsen in jachthavens	110.600	107.100	113.600	110.300	117.000
▪ Tweede woningen	577.200	578.600	581.900	575.500	455.800
Totaal	5.121.100	5.212.900	5.459.700	5.572.900	4.394.500

¹¹ Toeristisch kamperen omvat alle overnachtingen op kampeerplaatsen, inclusief voorseizoenarrangementen, verlengd voorseizoen-arrangementen, maandarrangementen, naseizoenarrangementen, winterarrangementen en kampeermiddelen op permanente standplaatsen of seizoenplaatsen die voor kortdurende verhuur worden aangeboden, maar exclusief permanente standplaatsen (jaarplaatsen) en seizoenplaatsen.

¹² Zoals wordt beschreven in bijlage 7 is dit aantal exclusief de overnachtingen van eigen inwoners, dit aantal is niet bekend omdat zij zijn vrijgesteld van het betalen van toeristenbelasting. Bovendien is het niet gebruikelijk om eigen inwoners mee te tellen in de berekening van verblijfstoerisme.

¹³ Dit betreft kamperen op permanente standplaatsen (jaarplaatsen) of seizoenplaatsen.

Bijlage 4 | Jaarlijkse groei aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland

Tabel 6 | Jaarlijkse groei aantal overnachtingen op Schouwen-Duiveland

Aantal overnachtingen toeristisch verblijf	Verandering % 2017 ten opzichte van 2016	Verandering % 2018 ten opzichte van 2017	Verandering % 2019 ten opzichte van 2018	Verandering % 2020 ten opzichte van 2019
Toeristisch verblijf				
▪ Toeristische overnachtingen op campings ¹⁴	5%	9%	13% ¹⁵	-20%
▪ Toeristische overnachtingen op minicampings ¹⁴	2%	6%	-2%	1%
▪ Hotels en pensions	6%	7%	-3%	-28%
▪ Bungalowparken	-2%	4%	-6%	-27%
▪ Particuliere verhuur	12%	9%	11%	-16%
▪ Passanten in jachthavens	-6%	4%	-6%	8%
Vaste gasten¹⁶				
▪ Vaste standplaatsen op campings ¹⁷	0%	1%	1%	-22%
▪ Vaste standplaatsen op minicampings ¹⁷	3%	5%	-1%	-39%
▪ Vaste ligplaatsen in jachthavens	-3%	6%	-3%	6%
▪ Tweede woningen	0%	1%	-1%	-21%
Totaal	2%	5%	2%	-21%

¹⁴ Toeristisch kamperen omvat alle overnachtingen op kampeerplaatsen, inclusief voorseizoenarrangementen, verlengd voorseizoen-arrangementen, maandarrangementen, naseizoenarrangementen, winterarrangementen en kampeermiddelen op permanente standplaatsen of seizoenplaatsen die voor kortdurende verhuur worden aangeboden, maar exclusief permanente standplaatsen (jaarplaatsen) en seizoenplaatsen.

¹⁵ Deze groei wordt met name veroorzaakt door een wijziging bij het innen van toeristenbelasting voor vaste gasten die hun accommodatie verhuren aan derden. Mede hierdoor is bij toeristisch verblijf op campings een groei te zien van 13%.

¹⁶ Zoals wordt beschreven in bijlage 7 is dit aantal exclusief de overnachtingen van eigen inwoners, dit aantal is niet bekend omdat zij zijn vrijgesteld van het betalen van toeristenbelasting. Bovendien is het niet gebruikelijk om eigen inwoners mee te tellen in de berekening van verblijfstoerisme.

¹⁷ Dit betreft kamperen op permanente standplaatsen (jaarplaatsen) of seizoenplaatsen.

Bijlage 5 | Aantal overnachtingen per woonplaats

Tabel 7 | Aantal overnachtingen per woonplaats, 2020

Woonplaats	Aantal overnachtingen
Brouwershaven	410.500
Bruinisse	376.500
Burgh-Haamstede	1.229.300
Dreischor	7.200
Ellemeet	123.600
Kerkwerve	62.300
Nieuwerkerk	7.300
Noordgouwe	27.300
Noordwelle	352.000
Oosterland	7.600
Ouwerkerk	79.900
Renesse ¹⁸	1.200.300
Scharendijke	313.100
Serooskerke	3.200
Sirjansland	59.400
Zierikzee	73.000
Zonnemaire	61.800
Totaal Schouwen-Duiveland	4.394.300

¹⁸ De indeling naar woonplaatsen is gebaseerd op de administratieve grenzen van woonplaatsen (BAG) en deze zijn veelal veel ruimer dan de kernen zelf, zoals wordt weergegeven in figuur 10. Door deze administratieve grenzen worden bijvoorbeeld enkele grote parken aan de kust tussen Renesse en Scharendijke toebedeeld aan de woonplaats Noordwelle. Dit resulteert in een overschatting van het aantal overnachtingen in Noordwelle en een onderschatting van het aantal overnachtingen in Renesse. In werkelijkheid ligt het aantal en het aandeel overnachtingen in Renesse hoger dan figuur 10 en tabel 11 laten zien. Dit betekent dat Renesse in werkelijkheid het grootste aandeel in overnachtingen op Schouwen-Duiveland heeft.

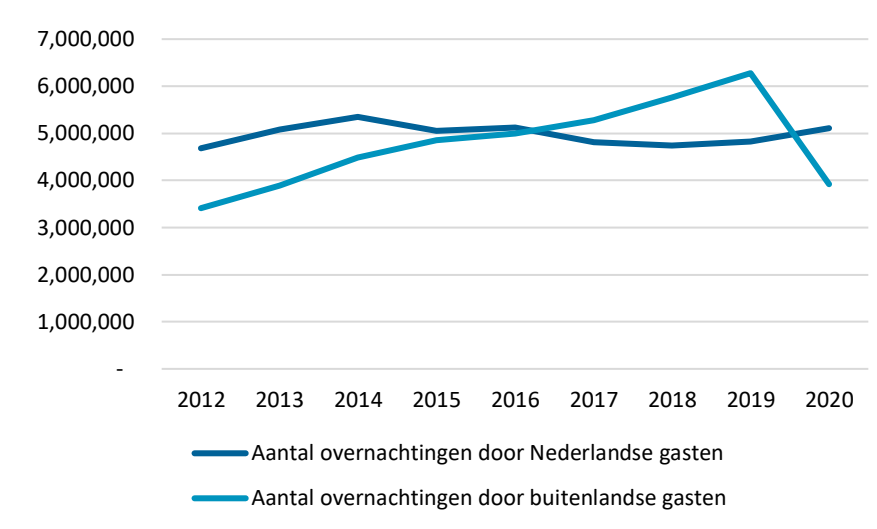
Bijlage 6 | Verblijfstoerisme in Zeeland

Tot en met 2019 groeide het verblijfstoerisme in Zeeland gestaag. Het CBS telde in 2019 maar liefst 11,1 miljoen overnachtingen in toeristische accommodaties, een recordaantal. De groei werd aangejaagd door buitenlandse toeristen, zoals ook zichtbaar is in figuur 19.

2020 was een uitzonderlijk jaar. De maatregelen tegen het coronavirus hebben de toeristische sector keihard geraakt. CBS telde circa 9 miljoen overnachtingen in Zeeland in 2020, een daling van 19% ten opzichte van 2019. 59% hiervan betreft Nederlandse gasten, 41% van de gasten komt uit het buitenland. Waar tot 2019 de groei van het aantal overnachtingen in Zeeland met name vanuit het buitenland kwam, kelderde het aantal overnachtingen door buitenlandse gasten in 2020 aanzienlijk. Toerisme vanuit het buitenland was sinds 2017 belangrijker dan toerisme uit eigen land, maar vanwege het verbod op niet-essentiële reizen naar Nederland is het aantal overnachtingen door buitenlandse gasten flink gedaald. Het aantal Belgische overnachtingen halveerde en de Duitsers brachten 33% minder overnachtingen in Zeeland door.

Daarentegen is de Nederlandse gast terug van weggeweest. In voorgaande jaren verloor Zeeland marktaandeel in eigen land. Het aantal overnachtingen van Nederlanders daalde licht terwijl er landelijke sprake was van een stijging. Die trend werd gekeerd in 2020: het aantal Nederlandse vakantieovernachtingen in Zeeland steeg met 6%. Zij kwamen vooral in de zomermaanden en compenseerden daarmee het wegblijven van buitenlandse toeristen. Vraag is in hoeverre dit blijvend is; heeft de Nederlander vakantie in eigen land herontdekt of trekt men straks weer massaal naar het buitenland.

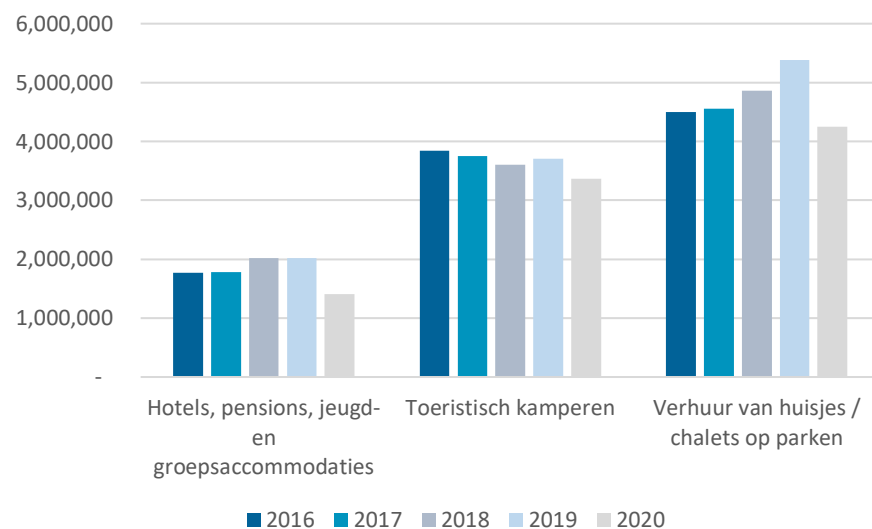
Figuur 19 | Ontwikkeling aantal overnachtingen Zeeland 2012-2020, Nederlandse gasten vs. buitenlandse gasten (bron: CBS)

Kijkend naar accommodatievormen, zagen we in Zeeland al enkele jaren een sterke groei van het aantal nachten op 'huisjesterreinen' (vakantiewoningen en verhuurchalets op parken) (+12%). Dit accommodatietype groeide enorm in populariteit en het aanbod groeit ook flink mee: er is een toename van bungalowparken in Zeeland en daarnaast bieden steeds meer campings verhuurchalets aan. Al met al nam het aantal slaapplekken op de zogenaamde huisjesterreinen in vijf jaar met 18% toe en het aantal overnachtingen groeide mee.

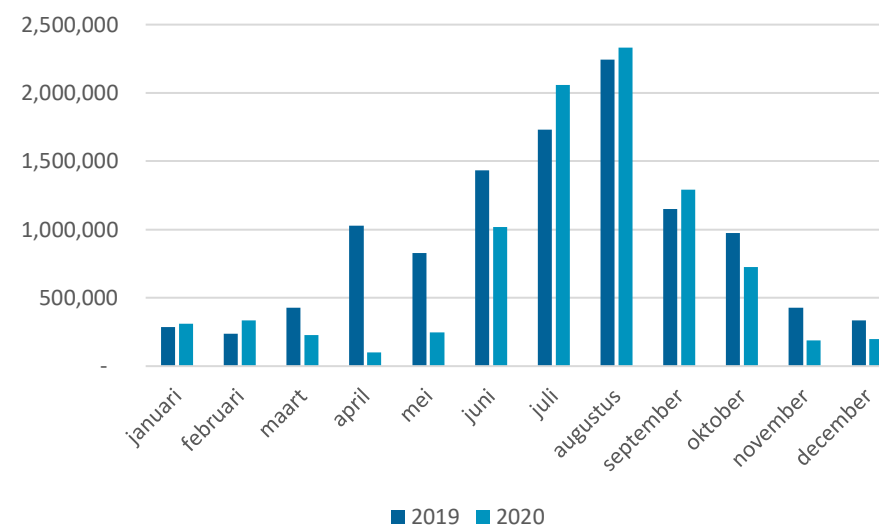
Het toeristisch kamperen schommelde al enkele jaren. Groei kwam vooral uit het buitenland, het aantal Nederlandse kampeers daalde licht of bleef gelijk. Voor campings geldt dat het aantal toeristische kampeerplaatsen al enkele jaren daalt, mede door het toegenomen aanbod van verhuurchalets en bijvoorbeeld glamping-tenten.

Figuur 20 | Aantal overnachtingen in Zeeland naar type accommodatie (bron: CBS)

Kijkend naar de spreiding over de seizoenen was al enkele jaren de tendens dat overnachtingen in de schouderseizoenen sneller groeiden dan het hoogseizoen. In 2020 is natuurlijk zichtbaar dat het voor- en naseizoen enorm last hadden van alle beperkende maatregelen. Daarentegen beleefde Zeeland in 2020 ook de drukste zomer ooit. In deze periode vonden ruim 4,3 miljoen overnachtingen plaats, wat goed is voor bijna de helft van alle overnachtingen in 2020. In figuur 21 wordt de spreiding van het aantal overnachtingen over het jaar weergegeven.

Figuur 21 | Spreiding van het aantal overnachtingen per maand, 2019 – 2020 (bron: CBS)

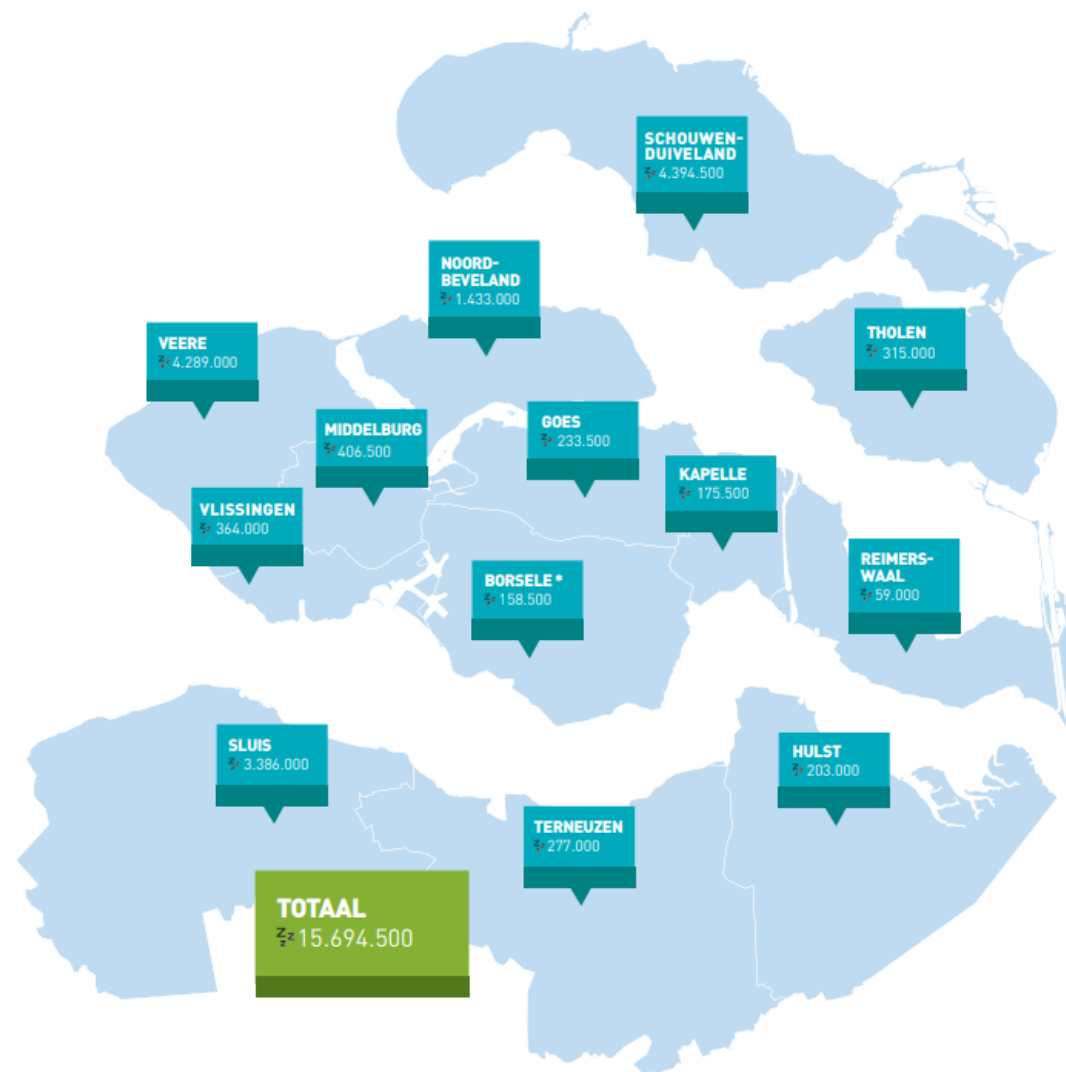
Zoals eerder benoemd, registreert het CBS slechts een deel van alle overnachtingen in Zeeland. Op basis van cijfers toeristenbelasting en forensenbelasting van Zeeuwse gemeenten en diverse aanvullende berekeningen raamt HZ Kenniscentrum Kusttoerisme het totaal aantal overnachtingen. In 2019 was dit maar liefst 19,2 miljoen, in 2020 daalde dit naar 15,7 miljoen overnachtingen.

De gemeente Schouwen-Duiveland telde in beide jaren het grootste aantal overnachtingen, net iets meer dan de gemeente Veere. De gemeente Reimerswaal telde het kleinste aantal overnachtingen.

Binnen Zeeland zagen de gemeente Veere en Schouwen-Duiveland in 2020 de grootste daling van het aantal overnachtingen. Hiervoor is geen duidelijke oorzaak bekend.

Tabel 22 | Aantal overnachtingen per gemeente, 2019-2020

Gemeente	Aantal overnachtingen 2019	Aantal overnachtingen 2020	2020 vs. 2019
Borsele	189,000	158,500	-16%
Goes	264,000	233,500	-12%
Hulst	247,500	203,000	-18%
Kapelle	203,500	175,500	-14%
Middelburg	487,500	406,500	-17%
Noord-Beveland	1,670,500	1,433,000	-14%
Reimerswaal	66,500	59,000	-11%
Schouwen-Duiveland	5,580,000	4,394,500	-21%
Sluis	4,026,000	3,386,000	-16%
Terneuzen	302,500	277,000	-8%
Tholen	341,000	315,000	-8%
Veere	5,483,500	4,289,000	-22%
Vlissingen	404,000	364,000	-10%
Totaal	19,265,500	15,694,500	-19%

Bijlage 7 | Toelichting berekening aantal overnachtingen

Voor het meten van het verblijfstoerisme wordt in Nederland vooral gebruik gemaakt van cijfers van het CBS. Het CBS meet het aantal overnachtingen van Nederlandse en buitenlandse gasten bij toeristische accommodaties, ook als zij met een zakelijk motief reizen. Door deze aanpak blijft een deel van het verblijfs-toerisme buiten beeld. Kleine (vaak particuliere) logiesaanbieders worden door het CBS niet meegeteld. Ook het verblijf van vaste gasten (mensen met een eigen vakantieverblijf zoals een stacaravan of tweede woning) blijft buiten beschouwing. Ten slotte blijft ook de watersport en cruisevaart buiten beeld. CBS brengt dus slechts een deel van het toerisme in Zeeland in kaart. Tenslotte verstrekt het CBS enkel gegevens op provinciaal niveau. Dat betekent dat het niet mogelijk is om inzicht te bieden in het toerisme per regio, gemeente of kern.

Daarom heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme gezocht naar alternatieve gegevensbronnen over verblijfstoerisme in gemeenten. Inmiddels zijn alle Zeeuwse gemeenten bereid gevonden om geaggregeerde data vanuit hun administratie toeristenbelasting te delen. Individuele bedrijfsgegevens zijn niet gedeeld, wel is het mogelijk het totaal aantal overnachtingen per type accommodatie in te zien. Deze gegevens zijn ontleend aan de administratie toeristenbelasting van de gemeente Schouwen-Duiveland.

De toeristenbelasting wordt gebaseerd op de opgave van de ondernemer, deze dient het totaal aantal gerealiseerde overnachtingen per accommodatietype door te geven aan de gemeente. Voor vaste gasten wordt toeristenbelasting op een andere manier in rekening gebracht. Ondernemers die arrangementen, seizoensplaatsen, jaarplaatsen of vaste ligplaatsen aanbieden, betalen hierover een forfaitaire heffing, gebaseerd op een vooraf overeengekomen aantal overnachtingen per plaats. De cijfers die kunnen worden ontleend aan de belastingadministratie geven dus vooral een beeld van het aantal eenheden waarover toeristenbelasting

wordt betaald en niet van het daadwerkelijke aantal overnachtingen. Het aantal overnachtingen van vaste gasten wordt als volgt berekend.

Vaste gasten - kamperen: Aantal standplaatsen volgens administratie toeristenbelasting: 7.184 jaar- en seizoensplaatsen op campings en 446 op minicampings. Aantal overnachtingen per standplaats is gebaseerd op onderzoek Vaste gasten in Zeeland, uitgevoerd door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme in 2017; dit aantal is met 20% verlaagd vanwege de impact van coronamaatregelen. Zie toelichting op de volgende pagina.

Vaste gasten - jachthavens: Aantal ligplaatsen volgens administratie toeristenbelasting. Aantal overnachtingen per ligplaats gebaseerd op grondslag van de forfaitaire heffing watertoeristenbelasting; dit aantal is met 20% verlaagd vanwege de impact van coronamaatregelen. Zie toelichting op de volgende pagina.

Tweede woningen: Aantal woningen gebaseerd op administratie forensenbelasting. Dit waren in 2020 4.046 woningen. Aantal overnachtingen per woning gebaseerd op onderzoek Vaste gasten in Zeeland, uitgevoerd door HZ Kenniscentrum Kusttoerisme in 2017; dit aantal is met 20% verlaagd vanwege de impact van coronamaatregelen. Zie toelichting op de volgende pagina.

De impact van het coronavirus op het gebruik van jaar-en seizoensplaatsen en tweede woningen is niet exact bekend. Om toch een inschatting te kunnen geven, is gekeken naar de wijze waarop het aantal overnachtingen van vaste gasten normaal gesproken over het jaar is gespreid. In het voorjaar golden strenge restricties voor het gebruik van vaste standplaatsen en tweede woningen in Zeeland. de periode maart t/m juni voor vaste gasten is in normale omstandigheden goed voor 35-40% van de overnachtingen. Pas in de loop van juni 2020 werden *alle* beperkingen opgeheven, maar dat was na Pinksteren, waardoor alle feestdagen en vakantieperiode in het voorseizoen werden gemist. Al met al zijn daar dus zeer veel overnachtingen weggevallen. Daar staat tegenover dat deze gasten in 'normale' zomers soms ook naar het buitenland gaan en nu in veel gevallen kozen voor een (langer) verblijf op hun vakantieadres – daar kan dus worden uitgegaan van een toename van overnachtingen. Daarom heeft HZ Kenniscentrum Kusttoerisme de inschatting gemaakt dat het aantal overnachtingen per accommodatie in 2020 20% lager was dan in 'normale' jaren.